

Goedevrijdagpreek 2007

Ds. R. D. Anderson, laatst aangepast 18 maart 2014

Liturgische aanwijzingen

Votum en zegengroet

Zingen: **Gez. 19:1**

gebed

Lezing van de Schrift: **Matt.27:27-56**

Zingen: **Gez. 14:2, 4**

Preek (tijdens de preek zingen: **Ps. 22:7, 4, 8, 3 en Ps. 31:3**)

Zingen: **Ps. 22:13, 14**

Zingen: **Gez. 3**

Dankgebed:

Offeranden

Zingen: **Ps. 16:5**

Zegen

Gemeente van onze Here Jezus Christus. Als je de vertellingen van Jezus' kruisiging in de vier evangeliën doorleest valt één ding meteen op. Hoewel ze allemaal allerlei details willen toelichten en allemaal willen laten zien hoe erg het was dat Jezus, Gods Zoon gekruisigd werd, is er geen enkel evangelie dat een toepassing voor de lezer geeft.

Dat geeft te denken. Weliswaar heeft Marcus eerder in zijn evangelie vermeld hoe Jezus tegen zijn discipelen had gezegd dat Hij straks om de zonden van mensen zou moeten lijden en sterven. Toch, bij het verhaal van de kruisiging op zich, wordt nergens die toepassing uitgelegd.

Nu zal ieder christelijke lezer, zowel toen als nu, gelijk begrijpen dat de majestueuze Zoon van God hier als mens verschrikkelijk vernederd en onschuldig bestraft wordt om de toorn van God tegen onze zonden te dragen. En juist daarom laten de evangelisten dit verhaal droog verteld worden. Je weet waar het om gaat. Laat het op je inwerken. Dit is de geschiedenis van Gods onvoorstelbare liefde voor gevallen mensen.

Vanavond willen wij dit verhaal ook op ons laten inwerken. Wij gaan de geschiedenis van de kruisiging langslopen. Wij gebruiken het totaalbeeld dat de gezamenlijke evangeliën ons geven. Deze geschiedenis van 6 uur hel vertellen wij in 5 delen. Na elk deel zingen wij uit de Psalm die Jezus die dag op zijn lippen nam, de psalm die zo profetisch deze lijdensgeschiedenis ook vertelt, Psalm 22.

De geschiedenis van de kruisiging

- 1) Op de schandpaal genageld**
- 2) Om de schandpaal gezeten**
- 3) Naar de schandpaal gespot**
- 4) Met de schandpaal in duister gehuld**
- 5) Van de schandpaal af**

1) Op de schandpaal genageld

Wij zien Jezus buiten de muren van Jeruzalem lopen, lopen naar de onheilspellende plaats die Golgotha, 'schedel' heet. Hier werden mensen door de Romeinen gekruisigd. Geen geheime plek, maar een openbare plaats waar iedereen juist het leed van zware criminelen mag zien, zien en schrikken, zien en walgen als men levend aan de schandpaal gehangen wordt. Schedel, – dat zal zijn hoofd straks worden.

Jezus loopt, uitgeput. Zo uitgeput dat hij niet, zoals de andere twee criminelen, zijn dwarsbalk meer meedraagt. Daar is een zekere Simon door de soldaten tot deze dwangarbeid gezet. Hij heeft de dwarsbalk. Als je opkijkt naar de plaats van het onheil zie je de drie verticale palen al staan. Daar zal het gebeuren.

Een *vrolijke* dag is het voor sommigen. Het is tenslotte niet elke dag dat de Syrische soldaten die hier in Jeruzalem in het Romeins leger dienden een kruisigingstaak krijgen. Dat is lol. Zeker wanneer het die gehate Joden betreft. Eenmaal aangekomen is het tijd voor de eerste grap. Die uitgeputte Jezus, die wil best toch wat drinken eer hij opgehangen wordt? Jezus, die volledig mens is geworden, wil dat graag. Hij neemt het gretig in zijn mond. ... *Bah!* Hij begrijpt het al. Een smakeloze grap van die wrede soldaten. Misschien had hij het kunnen weten. Hij is toch tenslotte al door hen op wrede manier bespot, gehuld als speelpop in koningsgewaden met een doornenkroon, vervolgens bespuugd en geslagen. De soldaten hebben parfum, mirre, met de wijn gemengd. Zo krijgt het de smaak van gal.

Hij wordt gekruisigd. Door alle evangelisten zo kaal meegedeeld. Niemand durft dat moment verder te omschrijven. Alle lezers uit die dagen kunnen het precies voor ogen halen. Je had het vaak genoeg gezien. Eerst lig je op de grond, je armen uitgespreid, en worden je handen tegen de losse dwarsbalk vastgespijkerd. Dan moet je met je rug tegen de schandpaal staan als de dwarsbalk erop gemonteerd wordt. Tenslotte worden je enkels omhoog getild en met een spijker vast aan de paal gebonden. Je hangt. Maar niet echt bijster hoog.

Daar is nu Jezus te aanschouwen. Op zijn hoofd nog die spotkrans van dorens; zijn gezicht beschadigd door de slagen van het riet die hij al eerder door de soldaten gekregen had. Weet u nog? Hoe ze hem geblinddoekt hadden en uitriepen: *Profeteer dan! Wie heeft je nu geslagen?* Bloed en zweet zien we overal op zijn naakte lichaam. Niet alleen rond de spijkerwonden, maar vooral op zijn rug waar het vlees opengereten werd door de zweepslagen, zweepslagen aangebracht met een Romeinse zweep, een zweep waar stukjes metaal aan vastzitten.

Jezus, die bij de hogepriester en Pilatus gezwegen had – het schaap dat stom is voor zijn scheerders – wil nu spreken. Aan het begin van deze climax van zijn lijdensweg, aan het begin van het dragen van Gods verschrikkelijke toorn tegen de zonden, spreekt Hij. Hij spreekt tot zijn toornige Vader in de hemel terwijl hij kijkt naar die honende soldaten om hem heen: *Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.* Nee, zij weten het niet. Die soldaten uit Syrië zijn bezig de Zoon van God, de Messias en koning der wereld te kruisigen! Jezus bidt voor hen. Want God heeft de *wereld zo liefgehad* dat Hij zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft.

Wij zingen **Psalm 22:7**

2) Om de schandpaal gezeten

Eer dat de soldaten rustig kunnen zitten om de wacht te houden, zijn er een paar dingen die ze toch graag willen doen. Jezus hangt nu gespijkerd aan de schandpaal. Vlak daarvoor hadden ze zijn kleding uitgetrokken. Verschillende stukjes bovenkleding worden in vieren gedeeld, een portie voor ieder van de vier soldaten. Er blijft een linnen onderhemd uit één stuk over. Hiervoor wordt het lot geworpen. Spannend. Wie krijgt de spotprijs? Ja, de spotprijs. Juist het onderhemd heeft over het bebloed en zweterig lichaam van die Jood Jezus gezeten. En terwijl de soldaten zich zo speels bezighouden met Jezus' kleding, houdt Jezus zich bezig met het vijfde gebod.

Het vijfde gebod, *Eer uw vader en uw moeder*. De hangplaats van een kruis geeft Jezus zelfs geen excuus om dat gebod ter zijde te stellen. Op een korte afstand staat zijn moeder, zij die hem geboort had, zij die eens met haar baby in de tempel gestaan had toen de oude Simeon ouders en kind gezegend had. Nu begrijpt ze ineens de woorden van zijn profetie: *Hij zal een teken zijn dat betwist wordt, en zelf zult u als door een zwaard doorstoken worden. Zo zal de gezindheid van velen aan het licht komen.* Vanaf het kruis, spreekt Jezus een tweede keer. Met zijn hoofd wijst hij naar de discipel Johannes naast haar en zegt: *Vrouw, zie, uw zoon.* En sprekend tot Johannes: *Zie, uw moeder.* Johannes begreep het. De zorg voor je ouders in hun ouderdom, die vooral op de eerstgeboren zoon valt heeft Jezus overgedragen. Overgedragen niet aan één van zijn broers, ... waar zijn zij? Nee, aan de discipel die hij bijzonder liefhad, Johannes. En Johannes heeft daarna nog lang voor Maria gezorgd tot jaren daarna aan haar dood in de stad Efeze.

Als de soldaten Jezus' kleding opgeruimd hebben maken zij het werk van zijn kruisiging af. Op last van Pilatus is er een inscriptie voorbereid in drie talen. Ieder mag het straks zien en lezen. Het staat geschreven in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks. *Jezus uit Nazaret, koning van de Joden.* Hiermee geeft Pilatus op stekende wijze aan wat de Joden uit Jeruzalem tegen hem gezegd hadden. Jezus moet gekruisigd worden omdat hij als koning de plaats van de caesar wil innemen. Al remonstreren de overpriesters ertegen, laat

Pilatus de inscriptie zo staan. Zij wilden Jezus als koning laten kruisigen, dan zal hij voor koning der Joden in het openbaar uitgeroepen worden!

Eenmaal deze inscriptie gemonteerd te hebben, laten de soldaten twee criminelen aan Jezus' rechter en linkerhand gekruisigd worden. De soldaten nemen plaats voor de wacht. Hun taak is voorbij. Jezus wordt aan de wereld gepresenteerd. Der Judenkönig met zijn twee raadsmanen links en rechts.

Wij zingen **Psalm 22:4, 8**

3) Naar de schandpaal gespot

Het is 9 uur 's morgens als Jezus de Jodenkoning en zijn twee raadsmanen hangen om de voorbijgangers te begroeten, de mensen die heen en weer de stad in en uit komen. Drie uur lang zien we de mensen hun hoofden schudden en de spot bedrijven. Deze Joden kennen hun psalmen. Ze roepen hem toe: *Laat hij zijn hoop maar op de Here bouwen. Hij roept tot God, laat die hem dan bevrijden; die redt zijn gunsteling wel uit dit lijden.* Zo klonk hun spot.

In de stad zelf zitten de overpriesters en de schriftgeleerden. Ze zijn boos op Pilatus, boos op de inscriptie, maar ook wel blij dat het plan van hun snode synode gelukt is. Ook zij zitten de spot met Jezus te bedrijven. Hij die het waagde tegen de hogepriester te zeggen dat hij de Mensenzoon op de wolken zou zien komen met goddelijke wraak, hij hangt aan de schandpaal. *Anderen heeft hij gered, maar zichzelf redden kan hij niet. Als hij de koning van Israël is, laat hij van het kruis afkomen. Dan zullen we in hem geloven.*

Een van de raadsmanen van deze koning van Israël pakt nu de draad op. *Jij bent toch de Messias? Red jezelf dan en ons erbij!* Toch, te midden van deze publieke vertoning van de toorn van God tegen de zonden van mensen, zien wij Gods Geest het hart van een verharde misdadiger overwinnen. De andere crimineel wijst zo de eerste terecht: *Heb jij dan zelfs geen ontzag voor God nu je dezelfde straf ondergaat? Wij hebben onze straf verdiend en worden beloond naar onze daden. Maar die man heeft niets onwettigs gedaan.* Hij wendt zich tot Jezus: *Denk aan mij wanneer u in uw koninkrijk komt.* Hoor de woorden van de lijdende Heiland: *Voorwaar, zeg ik u: Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.*

Wij zingen **Psalm 22:3**

4) Met de schandpaal in duister gehuld

Het is 12 uur 's middags. De verschrikking van de volgende 3 uren worden omsloten door een schreeuwend zwijgen. De zon wordt verduisterd. Alles is nacht. 3 uur lang blijft het angstig stil als de volle toorn van God, de verlatenheid van de Zoon, over heel het land duidelijk wordt. Een ieder wordt met deze schandpaal in het duister gehuld.

Na 3 uur lang onmenselijk lijden – wie kan dat lijden van Gods Zoon tegen Gods toorn peilen? – na 3 uur lang stilte, schreeuwt Jezus het uit – de woorden van Psalm 22 komen op zijn lippen: *Mijn God! Mijn God! Waarom hebt Gij Mij verlaten!* Omdat Jezus Aramees spreekt denken sommige omstanders dat hij naar de profeet Eli roept.

Nadat Jezus de spits van zijn pijn op deze manier onder woorden heeft gebracht, spreekt hij de mensen toe: *Ik dorst.* Hem wordt te drinken gegeven op een spons, een spons gedrenkt uit de kruik van zure soldatenwijn. Bij anderen is de spot nog niet door de duisternis weggedreven. Zal Elia hem redden?

Hierop roept Jezus duidelijk uit: *Het is volbracht!* Hierna schreeuwt hij nog eenmaal, dit keer de woorden Psalm 31:5: *Vader, in uw handen beveel ik mijn geest.* Hij buigt zijn hoofd en blaast de laatste adem uit.

Wij zingen **Psalm 31:3**

5) Van de schandpaal af

De heiland is gestorven. Maar uit wat de HERE nu laat gebeuren gaat het tipje van de sluier voor de bedachtzame lezer op.

Terwijl het nog donker is scheurt het tempelgordijn in tweeën, dat gordijn dat Gods troonkamer op aarde afscheidt van de heilige kamer waar de priesters mogen komen. Het hoeft toch niet uitgelegd te worden? De goddelijke hogepriester Jezus Christus krijgt straks directe toegang tot de troonkamer van zijn hemelse Vader. Het eeuwige paaslam is geslacht. Hij gaat naar de werkelijke tempel in de hemel, de tempel waar hij, als het levende lam de zegels van de boekrol van zijn volmacht één voor één zal openbreken.

De aarde beeft, en de betekenis van het wonder van Christus' dood voor de zonden laat zich al tekenen. De heiligen komen uit hun graven!

Dichtbij het kruis geschiedt een nog groter wonder. De centurio, de hoofdman van de soldaten, die de angst van 3 uur duisternis heeft meegemaakt, die het wonderbaarlijk lijden van deze Jezus, die Judenkönig, heeft aanschouwd, hij neemt alles waar en, voor allen die erbij staan als getuigen van zijn woorden, spreekt in angst uit: *Hij was werkelijk Gods Zoon!*

Goede vrijdag is de dag waarop wij deze afschuwelijke kruisiging gedenken. Wij gedenken de enorme liefde van onze Hemelse Vader en zijn eniggeboren Zoon, de liefde waarmee Gods oprechte toorn tegen onze zonden, die van u en van mij, afgewend werd, eens voor altijd. Vanavond hebt u de kern van Gods liefde voor ogen geschilderd gekregen. Gods liefde in Jezus Christus die een definitieve betaling van de zonden bewerkstelligd heeft. Gods liefde in Christus die een zekerheid van het eeuwige leven geeft, een zekerheid die zelfs ver boven steekt uit de hoop van een Moslimse Jihadstrijder die zich om zijn overtuiging laat opblazen. Dat onheilig moment van toewijding ten bate van een streng en onvoorspelbare Allah weegt in het geheel niet op tegen de liefde van een rechtvaardige God die zijn eigen Zoon in jouw plaats het volle gewicht van zijn toorn laat dragen. Jezus droeg het vrijwillig.

Alzo lief heeft God de wereld gehad dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe.

God zij geprezen in Jezus Christus zijn Zoon, Amen.

Wij zingen Psalm 22:13, 14